

Väljaspool kodu osutatava üldhooldus- ja turvakoduteenuse pakkujatel on 2020. aastast vaja tegevusluba

Kersti Lõhmus ja Tiiu Pärnmäe

kvaliteediosakonna peaspetsialistid, sotsiaalkindlustusamet

Aasta pärast, 1. jaanuarist 2020 muutub väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse (hooldekodu) ja turvakoduteenuse pakkujatele tegevusluba kohustuslikuks. Praegu on sarnane luba nõutav juba lapsehoiuteenuse, asendushooldusteenuse (v.a asendushooldusteenuse pakkumine hooldusperes), rehabilitatsiooniteenuse ning erihoolekande teenuste puhul.

Loakohustus tuleb majandustegevuse seadustiku üldosa seadusest (§ 16), mis sätestab, et enne teatud tegevusalal majandustegevuse alustamist peab ettevõtjal olema tegevusluba. Sotsiaalteenuste tegevusloa nõue tuleb sotsiaalhoolekande seadusest (§ 151) ja on vajalik selleks, et teenus oleks ühtlasema kvaliteediga ning teenusepakkujate kohta oleks selgem info ja ülevaade.

Tegevuslube hakkab väljastama sotsiaalkindlustusamet, kes teeb kohalikus omavalitsuses pakutavate sotsiaalteenuste üle haldus- ja riikliku järelevalvet. Sotsiaalkindlustusamet vaatab tegevusloa taotluse läbi 30 päeva jooksul taotluse esitamisest. Taotlus tuleb ettevõtjal esitada riigiportaali Eesti.ee kaudu. Selle aasta teises pooles valmib majandustegevuse registri arendus, mis võimaldab taotlust esitada ka sealtkaudu.

Tegevusloa taotlemine üldhooldusteenusele

Meie hoolekandepoliitika esmane ülesanne on luua kestlik pikaajalise hoolduse süsteem, mis aitab ennetada hoolduskoormuse teket ning vastab vananeva rahvastiku vajadustele. Väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus on võimalus juhuks, kui koduteenusega abi ja hooldust tagada ei suudeta. 2018. aastal pakkus Eestis üldhooldusteenust üle 160 asutuse.

Praegu reguleerib väljaspool kodu osutatava üldhooldusteenuse osutamist SHS (§ 20–22), kus on kirjeldatud teenuse eesmärk, sisu, nõuded hooldusplaanile ja teenusepakkujale. Eespool nimetatud seadus (§ 22 lg 1) sätestab, et teenusepakkuja peab tagama personali, kelle kvalifikatsioon ja koormus võimaldavad tegevusi ja toiminguid viisil, mis on kindlaks määratud hooldusteenust saavate isikute hooldusplaanis. Samas seaduses (§ 3) esitatakse sotsiaalhoolekandelise abi andmise üldtunnustatud kvaliteedipõhimõtted.

Seni ei ole üldhooldusteenuse pakkuja personalile eraldi kvalifikatsiooninõudeid kehtestatud. Alates 2020. aastast seatakse nõuded vahetult hooldusteenust pakkuva isiku ettevalmistusele.

Üldhooldekodus pakuvad hooldusteenust nii hooldustöötaja kui ka abihooldustöötaja. Kuna hooldustöötajale on muu hulgas seadusega pandud ka abihooldustöötaja juhendamise ülesanne, siis abihooldustöötajale eraldi ettevalmistusnõudeid kehtestatud ei ole. Haridusele kehtestatud nõuete eesmärk on tagada hooldustöötaja kompetentsus võtta vastu hooldusteenust saava isiku heaolu puudutavaid otsuseid. Hooldustöötajal peab olema tulevikus täidetud vähemalt üks kolmest ettevalmistusnõudest:

- 1) läbitud hooldustöötaja kutsestandardis kirjeldatud õpiväljundite saavutamisele suunatud kutseõppe tasemeõppe õppekava
- 2) läbitud hooldustöötaja kutsestandardis kirjeldatud õpiväljundite saavutamisele suunatud täiendkoolituse õppekava
- 3) on kutseeaduse alusel antud hooldustöötaja kutse.

Hooldusteenust vahetult pakkuvate töötajate arv ja kvalifikatsioon sõltub teenusel viibivate inimeste kõrvalabi vajadusest. Mida suurem on kõrvalabi vajadus, seda rohkem peab olema kaasatud hoolduspersonali.

Sotsiaalteenuse pakkujal tuleb tegevusloa taotluses esitada lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud nõuetele ka maksimaalne inimeste arv, kellele taotleja soovib märgitud tegevuskohas teenust pakkuma hakata. Lisada vahetult teenust pakkuvate töötajate haridust tõendava dokumendi andmed ning töötajate kirjalik nõusolek teenusepakkuja juurde tööle asumiseks. Esitada tuleb ka tõendid, mis kinnitavad, et tegevuskoha ruumid vastavad tervisekaitse- ja tuleohutusnõuetele. Tõendite saamiseks peab teenusepakkuja esitama kirjaliku taotluse terviseametile ja päästeametile.

Tegevusloa taotlemine turvakoduteenusle

Turvakoduteenus on kohaliku omavalitsuse korraldatav sotsiaalteenus, mille eesmärk on tagada abivajajale ajutine eluase, turvaline keskkond ja esmane abi ning isiku eale ja vajadustele vastav hooldamine ning arendamine. Teenust pakutakse lastele ja täisealistele. Lapsele ja täisealisele tuleb teenust osutada eraldi ruumides, välja arvatud siis, kui laps viibib teenusel koos oma pereliikmega. Lastele ja täisealistele teenuse pakkumiseks antakse eraldi tegevusloa.

Turvakoduteenus peab olema kättesaadav **lapsele**, kelle eest ei hoolitseta piisavalt ja tema tervis, heaolu ja areng võivad olla ohus. Lapsele turvakoduteenust pakkuval inimesel peab alates 2020. aastast olema täidetud üks järgmistest ettevalmistusnõuetest:

- 1) vähemalt keskharidus ning pedagoogiline, psühholoogia- või sotsiaaltöölalane riiklikult tunnustatud kutse- või kõrgharidus
- 2) vähemalt keskharidus ning läbitud riiklikult kehtestatud pedagoogika ja sotsiaaltöö täienduskoolitus.

Turvakoduteenuse pakkuja võib olla füüsilisest isikust ettevõtja, juriidiline isik, kohalik omavalitsus või täidesaatva riigivõimu asutus. Lapsele turvakoduteenust vahetult pakkuvale isikule on seatud nõuded, mis puudutavad tema kui vanema isikuhooldusõigust ning eestkostja ja hooldaja kohustuste täitmist. Teenust pakkuval inimesel ei tohi olla alkoholi-, narko- ega psühhotropsete ainete sõltuvust. Lapsele turvakoduteenuse pakkumisel peavad ruumid, nende sisustus, teenus jms vastama rahvatervise seaduses kehtestatud nõuetele (laste hoolekandeesutuse tervisekaitse nõuded).

Turvakoduteenuse tegevusloa

taotlemiseks esitatakse lisaks majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud andmetele nende isikute arv, kellele soovitakse tegevuskohas teenust pakkuda ning teenust vahetult osutavate isikute kirjalik nõusolek tööle asumiseks tegevusloa taotleja juurde. Lisaks tervisetõendid nakkushaiguste suhtes läbitud tervisekontrolli kohta.

Väljaspool kodu osutatava üldhooldustegevuse ja turvakodutegevuse pakkujale antakse tegevusluba juhul, kui tegevusloa taotleja, teenus ja teenust vahetult osutavad isikud vastavad seaduses sätestatud nõuetele ning teenuse pakkumise koht

vastab tuleohutus- ja tervisekaitse nõuetele. Tegevusloa saamiseks esitab ettevõtja taotluse, kus on märgitud majandustegevuse üldandmed (registrikood, ettevõtja kontaktandmed), töötajate andmed (nimi, isikukood, kontaktandmed, pädevustunnistuse või selle sertifikaadi number koos välja andmise koha, kuupäeva ning kehtivusajaga) ja tegevuskoha andmed (aadress, kontaktandmed, veebilehe aadress jne).

Majandustegevuse ja tegevusloa üksikasjadest saab rohkem teavet majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse (MSÜS) §-des 1–43. **S**